

Tots els dies 9

9 de març de 2013
(València ciutat)

Portada del primer llibret de falla, de Josep Bernat i Baldoví

Josep Bernat i Baldoví

(Sueca, 1809 - València, 1864)

JOSEP BERNAT I BALDOVÍ

Josep Bernat i Baldovi (Sueca, 1809 – Valencia, 1864)

Josep Bernat i Baldoví naixque en Sueca, el 19 de març de 1809, i morí en la ciutat de València, en la llavors Plaça de St. Bertomeu, ara de Manises, el dia 1 de gener de 1864. Fill d'una acomodada família suecana, rebe una esmerada educació en les Escoles Pies de la ciutat de València. En l'Universitat d'esta ciutat cursaria posteriorment estudis fins a llicenciar-se en Dret.

Als 24 anys patí el primer accés de sordera, llimitació esta que li valgue el malnom de Lo Sort, pero que per a res impossibilitaria que fera una vida plena. Va ser jutge, primer de Catarroja i mes tard de Sueca, el seu poble natal del que arribaria també a ser alcalde. La seua participació en política sobrepasà el municipalisme en ser elegit diputat a Corts.

Però a Bernat i Baldoví, si per alguna cosa se'l recorda es per ser un dels més interessants escriptors satírics del segle XIX, i per estar al front o respalant nombroses mapreses periodístiques, totes ells carregades de satira i humor. Son destacables els projectes en els que participà, be com a fundador-impulsor, be com a col·laborador, tals com *La Donsaina*, *El Tabalet*, *El Sueco*, semanaris que durà avant junt a Josep Mª Bonilla o Pasqual Pérez Rodríguez. També hi ha que destacar la seua participació en *El Mole*, *El Cisne*, *El Cresol*, *El Turia*, etc.

A més d'estos projectes, molt pronte la seua vocació lliteraria feu que mamprenguera una altra sèrie d'iniciatives, com ara el de la creació teatral, sent considerat l'iniciador del teatre popular valencià, aixina com també de lo que s'ha vingut en catalogar com literatura fallera. Es considerat pels estudiosos del tema com el creador del primer llibret de falla.

En relació al llenguatge i estil de Bernat i Baldoví, es considerat com un escriptor que no tenia pretensions lliteraries, lo qual pot ser possible, i que es preocupà més del fondo, del missatge, que de la forma. Part de la seua obra està escrita en castellà, però si es notable es per la seua producció en llengua valenciana. En este sentit feu ús sempre de la llengua popular i inclús dialectal, si es te en conte que escrivé tal i com es parla en les comarques de l'Horta, a on viví gran part de la seua vida, o de la Ribera d'a on era natural. La seua manera d'escrivre es socarrona, plena d'humor i de satira; però de fet les seues obres, recolzant-se en estos recursos, no deixen de reflectir i denunciar la problemàtica social de l'època, especialment del camp valencià, arribant a destilar-se cert escepticisme irònic front a les institucions governamentals i administratives.

La seua producció es molt ampla, i d'ella destaquem obres de teatre com, *El Gafaüt*, *Qui tinga cucs que pel fulla*, *El virgo de Visanteta* –obra que s'ha portat a la gran pantalla–, *Pataques i caragols*, *L'Agüelo Pollastre*, *Un fandanguet en Paiporta*,...; milacres de Sant Vicent Ferrer com, *La llejor i la bellea*, *El mocaor*,...; i per supost llibrets de falla, atribuïnt-se-li precisament ad ell el primer d'este gènere i que titulà *Historia de la Falla de Sen Chusep de la Plaseta del Almodí*, en l'añ 1855. De fet el més prestigiós premi del concurs més tradicional sobre llibrets de falla porta, en honor ad ell, el seu nom..

J.M.M.

Acte d'homenaje que la societat humorística, recreativa i valencianista "L'Antigor" feu a Bernat i Baldoví en complir-se el centenari del seu naixement: En la foto moment en que Belda Vicedo, destacat membre de l'entitat, realisava un parlament en acabar de descobrir la lapida, realisada per subscripció popular, que "L'Antigor" li dedicà per a preservar la memòria, i que s'emplaçà en la casa que Bernat i Baldoví habità en la Pça. de Sant Bertomeu, ara de Manises, en la ciutat de València.